

בבל מערבין פרק שלישי עירובין

לִית הַלְבַתָּא כַּרְב אַחַא בַר יַעֲקֹב. פירש רש"י ולא איתפרש ור"ח פ"י דצפרק תולין (שבת ד' קלע). גבי כשות' פריך וליתבי ליתוקא דישראל ומשני דילמא אחי למיסרך וקיס לן דרב אחא בר יעקב הקשה אותה קושיא **ו**: **דְּלִמָּא אַתִּי לְמִסְרָךְ.** אומר רבינו שמואל דוקא גבי זמן שהו קצוב חיישין דלמא אחי למיסרך אבל אם אירע צרית מילה צט' צבא או ציו"כ דלא הוה אלא אקראי בעלמא לא חיישין דלמא אחי למיסרך ומעשה היה צמופה בעשרה צטבת נתנו הסוס לתינוק לשמות: ונמעשה היה צרית מילה צרבינו יעקב צר יקר שחל עשרה צבא צבא' צצבת והוא היה אצ"ד וזוה להפלה מנחה גדולה ורחמו ואללו מפני ש"ט שלהן היה כדמכבי שש אצבי כ"ו והאי דלא מצרבינו שהחיינו משוס עטרא דיעוקא. מוס' שאג"ן:]

אמר ר' זירא. לעולם צריך להזכיר ומיהו לצית שמאי צרכה צאנפי נפשה לראש חדש לא צעי ולא משוס דזכרון דראש השנה עולה לו דמשמע דכיון דראש השנה הוא היינו ראש חדש דאי הוה נמי שבת וראש חדש ולא ראש השנה לא צעי ליה צרכה צפני עזמנה אלא חותם מקדש השבת וישראל וראשי חדשים והלכך צראש השנה נמי חותם מקדש ישראל ויוס הזכרון וראשי חדשים ואע"ג דצצבת וראש השנה צעי לכל חד צרכה צפני עזמנה צראש חדש מורד דמתוך שכולל צרכמו צתוך צרכת היום שחרית וערבית ואפילו צשאר צצמות דהיא ודאי אפילו לצית שמאי פשיטא לן דלא צעי לכל חד צרכה לעזמו דהא אי הוה מיקלע צחול אין לו צרכה שחרית וערבית אלא אומר יעלה יצא צצבודה והלכך כי מיקלע צצבת אפילו למאן דאמר לקמן דצצבת לא מדכרינן דראש חדש צצבודה אלא צצרכת היום מיקלע הוה דכילינן ולא צפני עזמנה: כולל נמי צמוספין. לצית שמאי ואע"ג דצחול אית ליה צרכה צמוספין לעזמו הכא מיקלע הוה דכילינן הואיל וכולל שחרית וערבית אצל שאר ימים טושים דלית להו צרכה ערבית ושחרית כי מיקלעי צחול צהני פליגי צית שמאי כי מיקלעי צצבת מצריי להו צרכה צעזמן לכל תפלותיה: ומי אים להו לנים שמאי כולל צצרכת המוספין של ראש חדש דאיקלע צצבת: מספלא שמונה. של ראש חדש ושל צצבת וצמוספין קאמר: קשיא. וש"מ כיון דצראש צצמות קא צעו צ"ש צרכה לראש חדש וצרי"ה לא צעו דטעמא משוס דזכרון דראש השנה עולה לו וצ"מ אפילו מכלליה ואדכורי נמי לא צעינן: וכולל עצמו. דשחרית וערבית צראש חדש שחל להיות צצבת: סנאי היא. דאיכא תנא דאפילו כולל לית ליה אלא אומר יעלה ויצא צצבודה צצחול אצל צצרכת היום אינו נזכר כלל אפילו לכולל: ומסחיל צצל צצבת. ותתן לנו את יוס המנוח הוה ומסיים צצל צצבת מקדש השבת ומו לא ומיהו צמוספיים צאנמע צרכה הוה נכלל אצל שחרית וערבית אינו נכלל אפילו צאנמע והאי תנא לית ליה כולל שחרית וערבית:

תורה אור השלם

1. תן חלק לשבעה וגם לשמונה כי לא תדע מה יתנה יתנה על הקצין: קהלת י"ב ב

הגהות הב"ח

(א) גבי לית הלכתא כרב אחא בר יעקב דילמא אחי למיסרך. ג"כ עין צפרק תולין דף קלע צמ"ש המוס' ג"ח וליתן ליה:

גליון הש"ס

רש"י דרב אחא ב"י לא איתפרש. ועי' צצבת כה ע"צ צצ"ש ד"ה מאן שמעת ליה וצ"י:

מוסף רש"י

מתפלל כדרכו שבע. כשאר צצמות, כי היכי דכולל אין לו נמוע צרכה קבועה בשלש תפלות הללו, אף צצבת אין צריך לקבוע לו צרכה לצית שמאי ולא לכלול לצית הלל (ביצה ז'.) ראש מעין המאורע. שבת אר מועד, בעבודיה. כיון יעלה ויצא צצרכת צבודה (שם). בהודאה. כמו שאומר על הסוס צצמותה וצוריס (שם). כל מקום שזוקק לשבע. ואפילו צצבת שחרית ומנחה (שם). לימא מסייע ליה לר"ג. הא דקמי צרכה כל' ז' ומפרש דהיינו זמן, דאמר ר"ג זמן אומרו אפילו בשוק. בלא סוס (סוכה ז'.) מי בדלת. מן המלכא. הואיל וקבלת עלך צצבת צצבתך (ברכות ז'.) המבצר צריך שיטעום. או הוא או אחד מן השוטפים וצצבת אחד מהן יצאו סוין, אצל אין מנכין על הסוס אם לא יצאת אחד ממנו ואפילו צצמת מיעק שפיר דמי (רשב"ם פסחים קה).

רבינו הגנאל

ולישבקה, ליתבי ליתוקא ולישתייה דלאו בר חיובא הוא, לית הילכתא כרב אחא בר יעקב דשירי בכי האי גוונא, דחיישי דילמא אחי ליתבי ליתוקא ולישתייה דלאו בר חיובא כיוצא בו גרסינן בשבת פ"ק ר' אליעזר אומר תולין וברי ליתן ליתוקא דישראל אחי למיסרך כ"ו. ואסיקנא הילכתא אומר

מתחיל בשל שבת ומסיים בשל שבת ואומר קדושת היום באמצע רשב"ג ור' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה אומרים כל מקום שזוקק לשבע מתחיל בשל שבת ומסיים בשל שבת ואומר קדושת היום באמצע מאי הוה עלה א"ר חסדא ז' זכרון אחד עולה לו לכאן ולכאן וכן אמר רבה זכרון אחד עולה לו לכאן ולכאן: ואמר רבה כי הוינא בי רב הונא איבעיא לן מהו לומר זמן בראש השנה וביום הכפורים כיון דמוזמן לזמן אחי אמרינן או דילמא כיון דלא איקרו רגלים לא אמרינן לא הוה בידיה כי אתאי בי רב יהודה אמר אגא ה אקרא חדתא נמי אמינא זמן א"ל רשות לא קא מיבעיא לי כי קא מיבעיא לי חובה מאי א"ל רב ושמואל דאמרי תרווייהו אין אומר זמן אלא בשלש רגלים מיתבי י' תן חלק לשבעה וגם לשמונה ר' אליעזר אומר שבעה אלו ז' ימי בראשית ושמונה אלו ח' ימי מילה ר' יהושע אומר שבעה אלו שבעה ימי פסח ושמונה אלו שמונה ימי החג וכשהוא אומר וגם לרבות עצרת ור"ה ויוה"כ מאי לאו לזמן לא לברכה הכי נמי מסתברא דאי ס"ד לזמן זמן כל שבעה מי איכא הא לא קשיא דאי לא מברך האידנא מברך למוחר וליום אחרא מ"מ בעינן כוס לימא מסייע ליה לר"ג דאמר ר"ג זמן אומרו אפילו בשוק הא לא קשיא דאיקלע ליה כוס התינח עצרת ור"ה יום הכפורים היכי עביד אי מברך עליה ושתי ליה כיון דאמר זמן קבליה עליה ואמר ליה דהאמר ליה רב ירמיה בר אבא לרב מי בדלת וא"ל אין בדילנא לברוך עליה ולגחיה ה המברך צריך שיטעום ליתביה לינוקא לית הלכתא כרב אחא ו דילמא אחי למיסרך מאי הוה עלה שדרוה רבנן לרב ו יימר סבא קמיה דרב חסדא כמעלי יומא דריש שתא אמרו ליה זיל חזי היכי עביד עובדא תא אימא לן כי חוייה א"ל דלוייה לרטיבה רפסא ליה בדוכתיה אייתו ליה כסא דחמרא קדיש ואמר זמן ו הלכתא אומר זמן בר"ה וביוה"כ והלכתא זמן אומרו אפילו בשוק: ואמר רבה כי הוינן בי רב הונא איבעיא לן בר בי רב דיתבי בתעניתא כמעלי שבתא מהו לאשלומי לא הוה בידיה אתאי לקמיה דרב יהודה ולא הוה בידיה אמר רבא נחוייה אגן דתניא ו מ' באב שחל להיות בשבת וכן

כל מקום שזוקק לשבע. ואפילו שחרית וערבית: ודושה היום. של ראש חדש עם של צצבת כגון את יוס המנוח הוה ואת יוס ראש חדש הוה ואם מועד הוה את יוס השבת הוה ואת יוס חג פלוני הוה: (פסק). ובמסכת צילה קבעינן הלכתא דלא כי הני תנאי דמסיימי צצל צצבת לחודיה צמוספין אלא אף קדושת היום צעי לאדכורי צצתימה מקדש השבת וישראל והזמנים וצראש חדש מקדש השבת וישראל וראשי חדשים אצל צמאי דקאמר שחרית וערבית מתפלל כדרכו ואומר מעין המאורע צצבודה הלכתא כותמיה וגבי כולל דשחרית וערבית קבעינן אין הלכה כאותו הזוג דאמרי כל מקום שזוקק לשבע כולל צפרק שני צצילה: ו מאי הוה עלה. מהו להזכיר של ראש חדש צראש השנה: אקרא חדתא. כשאני רואה דלעת חדשה משנה לשנה חמינא זמן: אלו צצצעס ימי צצראשי. השבת נצחר מתוכה: שמונה ימי מילה. השמיני נצחר מתוכה: אלו ז' ימי הפסח. שאתה צריך לתת חלק לכולל ולקמן מפרש מאי חלק. לצריה. דמצרכים כל יומא מקדש ישראל והזמנים: מכל מקום כוס צעינן. לעיל מהדר לאוקומי הכי נמי מסתברא דאי ס"ד זמן זמן כל' ז' מי איכא דקאמר דאי לא אמר האידנא אומר למחר וליומא אחרינא האי נמי ליתא דהא כוס יין צעי לומר הצרכה עליו וסתמא דאישני יומא קמא אית להו כוס אצל צשאר יומי לכולי עצמא לית להו: הא לא קשיא דמיקלעי ליה כוס. ולעולם אומן קאי ולרב נחמן לא ססייעיה: סינא עצרת וראש השנה. איכא ליתמר דזמן אכוס קאמר ליה אלא יום הכפורים אי צומן מוקמת ליה על כרחין סייעתא לרב נחמן היא דעל הכוס היכי ליעביד אי מצריך עליה ושתי ליה וכו': מי בדלת. פעם אחת נתקשרו שמים צצבים והתפלל רב של צצבת מצעוד יוס ואמר ליה רב ירמיה לרב מי צדלת מן המלכא משקצלת עליך צצבת ואמר ליה אין צדילנא: ליצינא ליעוקא. לשמותו לאחר שיצרך עליו דהאי שיטעום דקאמר לאו דווקא קאמר למצרך דהוה הדין כי שתי אחרינא דטעמא משוס דגנאי הוה לכוס של צרכה שלא יהנה אדם ממנו לאלתר שתימה צצבת היין דצורא פרי הגפן שלא לנורץ ומכי טעם ליה אחרינא שפיר דמי וכדתינא נמי צצמרא דפרק ראוהו צית דין (ר"ה ט:) לא יפרוס אדם פרוסה לאורחין אלא אם כן אוכל עמהם שהרי הן יכולין לעשות אצל פורס הוה לצניו ולצני ציתו כדי לחנכן צצמנא ואף על פי שהוה לא טעם אלא צניו שפיר דמי ואף על פי שיצרך עליה צצבת המושיא: (ט) דרב אחא בר יעקב ו לא איתפרש: דהאי למיסרך. התינוק לאחר' המנהג זה ולשמות ציוס הכפורים אחר שיגדיל: מאי הוה עלה. המגביה עץ לח שאינו ראוי להיסק צידוע שצריך למקומו הואיל ואליו אינו צריך שעל חנם לא הגביהו כלומר על חנם לא צצבת לכאן: וכן

זמן בראש השנה יום הכפורים, וזמן אומר אפי' בשוק ולא צריך כוס. פי' דליוה לרטיבה (ופסא) וניפסא] לי בדוכתיה. כיון שראיה שמרמזין עין לח שאינו ראוי לשריפה, אמר שמא יש לו תחתיו דבר טמון או שמא הלכות בו אדם מתכוין לכך שואל מה עיסקך (וכן כיון שראיה ומדקדק) (והוא מדקדק אחורין). אמר רבא איבעיא לן בני בי דיתבי בתעניתא כמעלי שבתא, ובמעלי יומא טבא מהו למיתב כולי יומא בתעניתא. ושקלי וטרוי בה טובא.

אמר רבי זירא שאני ר"ה מתוך שכולל לשחרית וערבית כולל נמי במוספין ומי אית להו לב"ש כולל והתניא ר"ה שחל להיות בשבת ב"ש אומרים מתפלל שמונה וב"ה אומרים מתפלל שבע קשיא: וכולל עצמו תנאי היא ר' דתניא שבת שחל להיות בר"ח או בחולו של מועד צ ערבית שחרית ומנחה מתפלל כדרכו שבע ואומר מעין המאורע בעבודה ר' אליעזר אומר בהודאה ואם לא אמר מחזירין אותו ובמוספין שבת ואומר קדושת היום באמצע רשב"ג ור' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה אומרים כל מקום שזוקק לשבע מתחיל בשל שבת ומסיים בשל שבת ואומר קדושת היום באמצע מאי הוה עלה א"ר חסדא ז' זכרון אחד עולה לו לכאן ולכאן וכן אמר רבה זכרון אחד עולה לו לכאן ולכאן: ואמר רבה כי הוינא בי רב הונא איבעיא לן מהו לומר זמן בראש השנה וביום הכפורים כיון דמוזמן לזמן אחי אמרינן או דילמא כיון דלא איקרו רגלים לא אמרינן לא הוה בידיה כי אתאי בי רב יהודה אמר אגא ה אקרא חדתא נמי אמינא זמן א"ל רשות לא קא מיבעיא לי כי קא מיבעיא לי חובה מאי א"ל רב ושמואל דאמרי תרווייהו אין אומר זמן אלא בשלש רגלים מיתבי י' תן חלק לשבעה וגם לשמונה ר' אליעזר אומר שבעה אלו ז' ימי בראשית ושמונה אלו ח' ימי מילה ר' יהושע אומר שבעה אלו שבעה ימי פסח ושמונה אלו שמונה ימי החג וכשהוא אומר וגם לרבות עצרת ור"ה ויוה"כ מאי לאו לזמן לא לברכה הכי נמי מסתברא דאי ס"ד לזמן זמן כל שבעה מי איכא הא לא קשיא דאי לא מברך האידנא מברך למוחר וליום אחרא מ"מ בעינן כוס לימא מסייע ליה לר"ג דאמר ר"ג זמן אומרו אפילו בשוק הא לא קשיא דאיקלע ליה כוס התינח עצרת ור"ה יום הכפורים היכי עביד אי מברך עליה ושתי ליה כיון דאמר זמן קבליה עליה ואמר ליה דהאמר ליה רב ירמיה בר אבא לרב מי בדלת וא"ל אין בדילנא לברוך עליה ולגחיה ה המברך צריך שיטעום ליתביה לינוקא לית הלכתא כרב אחא ו דילמא אחי למיסרך מאי הוה עלה שדרוה רבנן לרב ו יימר סבא קמיה דרב חסדא כמעלי יומא דריש שתא אמרו ליה זיל חזי היכי עביד עובדא תא אימא לן כי חוייה א"ל דלוייה לרטיבה רפסא ליה בדוכתיה אייתו ליה כסא דחמרא קדיש ואמר זמן ו הלכתא אומר זמן בר"ה וביוה"כ והלכתא זמן אומרו אפילו בשוק: ואמר רבה כי הוינן בי רב הונא איבעיא לן בר בי רב דיתבי בתעניתא כמעלי שבתא מהו לאשלומי לא הוה בידיה אתאי לקמיה דרב יהודה ולא הוה בידיה אמר רבא נחוייה אגן דתניא ו מ' באב שחל להיות בשבת וכן

כל מקום שזוקק לשבע. ואפילו שחרית וערבית: ודושה היום. של ראש חדש עם של צצבת כגון את יוס המנוח הוה ואת יוס ראש חדש הוה ואם מועד הוה את יוס השבת הוה ואת יוס חג פלוני הוה: (פסק). ובמסכת צילה קבעינן הלכתא דלא כי הני תנאי דמסיימי צצל צצבת לחודיה צמוספין אלא אף קדושת היום צעי לאדכורי צצתימה מקדש השבת וישראל והזמנים וצראש חדש מקדש השבת וישראל וראשי חדשים אצל צמאי דקאמר שחרית וערבית מתפלל כדרכו ואומר מעין המאורע צצבודה הלכתא כותמיה וגבי כולל דשחרית וערבית קבעינן אין הלכה כאותו הזוג דאמרי כל מקום שזוקק לשבע כולל צפרק שני צצילה: ו מאי הוה עלה. מהו להזכיר של ראש חדש צראש השנה: אקרא חדתא. כשאני רואה דלעת חדשה משנה לשנה חמינא זמן: אלו צצצעס ימי צצראשי. השבת נצחר מתוכה: שמונה ימי מילה. השמיני נצחר מתוכה: אלו ז' ימי הפסח. שאתה צריך לתת חלק לכולל ולקמן מפרש מאי חלק. לצריה. דמצרכים כל יומא מקדש ישראל והזמנים: מכל מקום כוס צעינן. לעיל מהדר לאוקומי הכי נמי מסתברא דאי ס"ד זמן זמן כל' ז' מי איכא דקאמר דאי לא אמר האידנא אומר למחר וליומא אחרינא האי נמי ליתא דהא כוס יין צעי לומר הצרכה עליו וסתמא דאישני יומא קמא אית להו כוס אצל צשאר יומי לכולי עצמא לית להו: הא לא קשיא דמיקלעי ליה כוס. ולעולם אומן קאי ולרב נחמן לא ססייעיה: סינא עצרת וראש השנה. איכא ליתמר דזמן אכוס קאמר ליה אלא יום הכפורים אי צומן מוקמת ליה על כרחין סייעתא לרב נחמן היא דעל הכוס היכי ליעביד אי מצריך עליה ושתי ליה וכו': מי בדלת. פעם אחת נתקשרו שמים צצבים והתפלל רב של צצבת מצעוד יוס ואמר ליה רב ירמיה לרב מי צדלת מן המלכא משקצלת עליך צצבת ואמר ליה אין צדילנא: ליצינא ליעוקא. לשמותו לאחר שיצרך עליו דהאי שיטעום דקאמר לאו דווקא קאמר למצרך דהוה הדין כי שתי אחרינא דטעמא משוס דגנאי הוה לכוס של צרכה שלא יהנה אדם ממנו לאלתר שתימה צצבת היין דצורא פרי הגפן שלא לנורץ ומכי טעם ליה אחרינא שפיר דמי וכדתינא נמי צצמרא דפרק ראוהו צית דין (ר"ה ט:) לא יפרוס אדם פרוסה לאורחין אלא אם כן אוכל עמהם שהרי הן יכולין לעשות אצל פורס הוה לצניו ולצני ציתו כדי לחנכן צצמנא ואף על פי שהוה לא טעם אלא צניו שפיר דמי ואף על פי שיצרך עליה צצבת המושיא: (ט) דרב אחא בר יעקב ו לא איתפרש: דהאי למיסרך. התינוק לאחר' המנהג זה ולשמות ציוס הכפורים אחר שיגדיל: מאי הוה עלה. המגביה עץ לח שאינו ראוי להיסק צידוע שצריך למקומו הואיל ואליו אינו צריך שעל חנם לא הגביהו כלומר על חנם לא צצבת לכאן: וכן

זמן בראש השנה יום הכפורים, וזמן אומר אפי' בשוק ולא צריך כוס. פי' דליוה לרטיבה (ופסא) וניפסא] לי בדוכתיה. כיון שראיה שמרמזין עין לח שאינו ראוי לשריפה, אמר שמא יש לו תחתיו דבר טמון או שמא הלכות בו אדם מתכוין לכך שואל מה עיסקך (וכן כיון שראיה ומדקדק) (והוא מדקדק אחורין). אמר רבא איבעיא לן בני בי דיתבי בתעניתא כמעלי שבתא, ובמעלי יומא טבא מהו למיתב כולי יומא בתעניתא. ושקלי וטרוי בה טובא.

(א) נראה דל"י לית הילכתא כתי תנאי דהא נהירא אמר רב הוה צצילה דף ק"ו ע"א דאין הלכה כאותו הוה וכן מסיק רבינו בעמנו צצילה לקמן דווקא ציו"ט מתחיל צצל צצבת עם דפסק הש"ס דהילכתא כרבי דאף חותם מקדש השבת וישראל והזמנים וצראש חדש מקדש השבת וישראל וראשי חדשים אצל צמאי דקאמר שחרית וערבית מתפלל כדרכו ואומר מעין המאורע צצבודה הלכתא כותמיה וגבי כולל דשחרית וערבית קבעינן אין הלכה כאותו הזוג דאמרי כל מקום שזוקק לשבע כולל צפרק שני צצילה: ו מאי הוה עלה. מהו להזכיר של ראש חדש צראש השנה: אקרא חדתא. כשאני רואה דלעת חדשה משנה לשנה חמינא זמן: אלו צצצעס ימי צצראשי. השבת נצחר מתוכה: שמונה ימי מילה. השמיני נצחר מתוכה: אלו ז' ימי הפסח. שאתה צריך לתת חלק לכולל ולקמן מפרש מאי חלק. לצריה. דמצרכים כל יומא מקדש ישראל והזמנים: מכל מקום כוס צעינן. לעיל מהדר לאוקומי הכי נמי מסתברא דאי ס"ד זמן זמן כל' ז' מי איכא דקאמר דאי לא אמר האידנא אומר למחר וליומא אחרינא האי נמי ליתא דהא כוס יין צעי לומר הצרכה עליו וסתמא דאישני יומא קמא אית להו כוס אצל צשאר יומי לכולי עצמא לית להו: הא לא קשיא דמיקלעי ליה כוס. ולעולם אומן קאי ולרב נחמן לא ססייעיה: סינא עצרת וראש השנה. איכא ליתמר דזמן אכוס קאמר ליה אלא יום הכפורים אי צומן מוקמת ליה על כרחין סייעתא לרב נחמן היא דעל הכוס היכי ליעביד אי מצריך עליה ושתי ליה וכו': מי בדלת. פעם אחת נתקשרו שמים צצבים והתפלל רב של צצבת מצעוד יוס ואמר ליה רב ירמיה לרב מי צדלת מן המלכא משקצלת עליך צצבת ואמר ליה אין צדילנא: ליצינא ליעוקא. לשמותו לאחר שיצרך עליו דהאי שיטעום דקאמר לאו דווקא קאמר למצרך דהוה הדין כי שתי אחרינא דטעמא משוס דגנאי הוה לכוס של צרכה שלא יהנה אדם ממנו לאלתר שתימה צצבת היין דצורא פרי הגפן שלא לנורץ ומכי טעם ליה אחרינא שפיר דמי וכדתינא נמי צצמרא דפרק ראוהו צית דין (ר"ה ט:) לא יפרוס אדם פרוסה לאורחין אלא אם כן אוכל עמהם שהרי הן יכולין לעשות אצל פורס הוה לצניו ולצני ציתו כדי לחנכן צצמנא ואף על פי שהוה לא טעם אלא צניו שפיר דמי ואף על פי שיצרך עליה צצבת המושיא: (ט) דרב אחא בר יעקב ו לא איתפרש: דהאי למיסרך. התינוק לאחר' המנהג זה ולשמות ציוס הכפורים אחר שיגדיל: מאי הוה עלה. המגביה עץ לח שאינו ראוי להיסק צידוע שצריך למקומו הואיל ואליו אינו צריך שעל חנם לא הגביהו כלומר על חנם לא צצבת לכאן: וכן